

BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CỦA ĐỘI NGŨ CÁN BỘ QUẢN LÝ HỌC VIÊN TRONG GIÁO DỤC CHẤP HÀNH PHÁP LUẬT NHÀ NƯỚC, KỶ LUẬT QUÂN ĐỘI Ở CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

Hà Mạnh Hùng, Phan Hải Đông
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Tóm tắt: Trong quá trình xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, giáo dục chấp hành pháp luật Nhà nước và kỷ luật Quân đội cho học viên ở các nhà trường quân đội giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Đội ngũ cán bộ quản lý học viên là lực lượng trực tiếp tổ chức, duy trì và giáo dục học viên chấp hành pháp luật, kỷ luật, góp phần hình thành phẩm chất chính trị, đạo đức, tác phong quân nhân cho đội ngũ sĩ quan tương lai. Trước yêu cầu đổi mới giáo dục, đào tạo và tác động của môi trường xã hội, không gian mạng, việc bồi dưỡng năng lực cho đội ngũ cán bộ quản lý học viên trong giáo dục chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội trở thành yêu cầu cấp thiết.

Từ khóa: Năng lực; cán bộ quản lý học viên; pháp luật Nhà nước; kỷ luật Quân đội; nhà trường quân đội.

FOSTERING THE COMPETENCE OF CADET MANAGEMENT OFFICERS IN EDUCATING COMPLIANCE WITH STATE LAWS AND MILITARY DISCIPLINE AT MILITARY SCHOOLS TODAY

Abstract: In the process of building the Vietnam People's Army into a revolutionary, regular, elite, and modern force, educating cadets to comply with State laws and military discipline at military schools plays a particularly important role. Cadet management officers are the direct force responsible for organizing, maintaining, and educating cadets in law observance and discipline compliance, thereby contributing to the formation of political qualities, morality, and military style for future officers. In the context of educational innovation and the impacts of the social environment and cyberspace, fostering the competence of cadet management officers in educating compliance with State laws and military discipline has become an urgent requirement.

Key words: competence; cadet management officers; State laws; military discipline; at military schools.

Nhận bài: 17/04/2026

Phản biện: 10/05/2026

Duyệt đăng: 14/05/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Kỷ luật là sức mạnh của Quân đội. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Bộ đội không có kỷ luật, đánh giặc nhất định thua”⁽¹⁾ và “Quân đội mạnh là nhờ giáo dục khéo, nhờ chính sách đúng và nhờ kỷ luật nghiêm”⁽²⁾. Chấp hành nghiêm pháp luật Nhà nước và kỷ luật Quân đội là yêu cầu cơ bản đối với mọi quân nhân, đồng thời là điều kiện quan trọng bảo đảm sức mạnh chiến đấu, sự thống nhất ý chí và hành động trong Quân đội nhân dân Việt Nam. Đối với các nhà trường quân đội, giáo dục học viên chấp hành pháp luật, kỷ luật không chỉ nhằm duy trì nền nếp chính quy mà còn góp phần hình thành nhân cách, bản lĩnh chính trị và tác phong của người sĩ quan tương lai. Trong quá trình giáo dục đó, đội ngũ cán bộ quản lý học viên giữ vai trò trực tiếp tổ chức, hướng dẫn, kiểm tra và duy trì việc chấp hành pháp luật, kỷ luật của học viên. Chất lượng, hiệu quả giáo dục chấp hành pháp luật và kỷ luật phụ thuộc lớn vào năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý học viên. Hiện nay, trước sự tác động của kinh tế thị trường, hội nhập quốc tế, chuyển đổi số và sự phát triển mạnh mẽ của không gian mạng, công tác giáo dục pháp luật và kỷ luật trong các nhà trường quân đội

đứng trước nhiều khó khăn, thách thức mới. Do đó, bồi dưỡng năng lực cho đội ngũ cán bộ quản lý học viên trong giáo dục chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội là vấn đề có ý nghĩa cấp thiết cả về lý luận và thực tiễn.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cán bộ quản lý học viên và năng lực của cán bộ quản lý học viên trong giáo dục chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội

Cán bộ quản lý học viên ở các nhà trường trong quân đội là những cán bộ sĩ quan được Đảng và Quân đội giao nhiệm vụ trực tiếp chỉ huy, quản lý ở các hệ, tiểu đoàn, lớp, đại đội, trung đội; đối tượng mà họ quản lý là học viên. Nhiệm vụ của họ là quản lý học viên; hướng dẫn, giúp đỡ học viên nghiên cứu, học tập, ôn luyện; giáo dục, bồi dưỡng cho học viên động cơ, thái độ, trách nhiệm học tập, rèn luyện ý thức chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội, góp phần hình thành nên phẩm chất, nhân cách, phương pháp, tác phong công tác của người sĩ quan chỉ huy cấp phân đội tương lai. Quán triệt sâu sắc tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Cán bộ là gốc của mọi công việc”⁽³⁾ và “Muôn việc thành công hoặc thất bại

đều do cán bộ tốt hay kém. Đó là một chân lý nhất định” (4). Vì vậy, các nhà trường quân đội luôn xác định cùng với đội ngũ giảng viên, đội ngũ cán bộ quản lý là lực lượng sư phạm quan trọng không thể thiếu trong công tác giáo dục, đào tạo, vai trò của đội ngũ cán bộ quản lý càng được đặc biệt coi trọng vì đây là đội ngũ trực tiếp hướng dẫn, truyền đạt kinh nghiệm cho đội ngũ học viên. Đội ngũ cán bộ quản lý luôn được lựa chọn từ những cán bộ ưu tú, có trình độ quản lý và năng lực tốt, có phẩm chất đạo đức cách mạng trong sáng, lối sống trung thực, lành mạnh, có kinh nghiệm trong công tác...

Năng lực của cán bộ quản lý học viên là tổng hợp những phẩm chất chính trị, đạo đức, kiến thức, kỹ năng và phương pháp công tác được vận dụng trong quá trình tổ chức, quản lý, giáo dục và rèn luyện học viên. Trong giáo dục chấp hành pháp luật và kỷ luật, năng lực của cán bộ quản lý học viên được biểu hiện ở: Năng lực nhận thức và vận dụng pháp luật, điều lệnh, điều lệ quân đội; Năng lực giáo dục, thuyết phục và định hướng tư tưởng cho học viên; Năng lực tổ chức, quản lý và duy trì kỷ luật; Năng lực xử lý tình huống và giải quyết các vấn đề nảy sinh trong thực tiễn.

Chức năng của cán bộ quản lý học viên trong giáo dục ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật cho học viên là trên cơ sở hiến pháp, pháp luật Nhà nước, điều lệnh, điều lệ quân đội, quy tắc, quy định của đơn vị, mệnh lệnh, chỉ thị của cấp trên và cấp mình, giúp cho học viên thực hiện nghiêm pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội, kịp thời giải quyết các vụ việc vi phạm kỷ luật trong đơn vị theo phạm vi quyền hạn của mình. Nâng cao trách nhiệm, năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý học viên, là một nhiệm vụ quan trọng trong xây dựng đội ngũ cán bộ quản lý ở các nhà trường quân đội nhằm tạo cho họ khả năng hoàn thành tốt nhiệm vụ, chức trách, chủ động tích cực tham gia vào sự nghiệp đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo.

Giáo dục nâng cao ý thức chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội là vấn đề có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với Quân đội nói chung, với các nhà trường quân đội nói riêng. Theo đó, đội ngũ cán bộ quản lý học viên ở các nhà trường quân đội là lực lượng nòng cốt chịu trách nhiệm về mọi mặt hoạt động của học viên thuộc quyền. Năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý học viên nhất là người chỉ huy cấp hệ, tiểu đoàn, lớp, đại đội, trung đội có ảnh hưởng trực tiếp đến công tác

giáo dục ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật cho học viên. Chính vì vậy, tiến hành các biện pháp để bồi dưỡng năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý học viên trong giáo dục chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội có vai trò rất quan trọng, góp phần xây dựng các nhà trường quân đội vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

2.2. Một số giải pháp bồi dưỡng năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý học viên trong giáo dục chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội

Thứ nhất, làm tốt công tác giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho cán bộ quản lý học viên trong giáo dục ý thức chấp hành pháp luật và kỷ luật Quân đội cho học viên.

Công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức, năng lực cho cán bộ quản lý là biện pháp rất quan trọng, làm cho đội ngũ cán bộ quản lý học viên thấu suốt chức trách, nhiệm vụ được giao, trong đó giáo dục ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật cho học viên trực tiếp góp phần hoàn thành mục tiêu yêu cầu đào tạo, xây dựng các nhà trường chính quy, mẫu mực. Cấp ủy, chỉ huy các cấp thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo công tác giáo dục cho phù hợp. Thông qua kết quả hoàn thành tốt nhiệm vụ, ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật, xây dựng chính quy để đánh giá phân loại trách nhiệm và năng lực của cán bộ; phân tích đánh giá đúng những ưu điểm và hạn chế của đội ngũ cán bộ quản lý học viên, chỉ ra những nguyên nhân hạn chế, yếu kém để từ đó có chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo kịp thời, sát đúng giúp cho đội ngũ cán bộ quản lý học viên khắc phục hạn chế, phát huy ưu điểm, không ngừng nâng cao nhận thức, năng lực đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ đào tạo của các nhà trường quân đội. Cấp ủy và chỉ huy các cấp căn cứ vào thành tích thực hiện nhiệm vụ của đơn vị, để phân công giao nhiệm vụ cụ thể cho từng cán bộ thực hiện các nội dung, biện pháp trong giáo dục, quản lý, rèn luyện ý thức chấp hành pháp luật và kỷ luật cho học viên. Phát huy sở trường, tài năng của mỗi cán bộ, tạo điều kiện cho họ giúp đỡ học tập lẫn nhau, rút kinh nghiệm, bổ sung cho nhau, để hoạt động giáo dục, rèn luyện nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật có chất lượng, có hiệu quả ngày càng cao hơn.

Thứ hai, thường xuyên bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ giáo dục pháp luật và quản lý rèn luyện kỷ luật cho đội ngũ cán bộ quản lý học viên.

Chăm lo bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ giáo dục pháp luật, rèn luyện kỹ luật học viên cho đội ngũ cán bộ quản lý học viên, nhằm giúp cho đội ngũ cán bộ quản lý học viên không ngừng củng cố, nâng cao phẩm chất, năng lực công tác, bổ sung kịp thời những kiến thức, kinh nghiệm cần thiết, khắc phục những hạn chế để hoạt động giáo dục pháp luật và rèn luyện kỹ luật cho học viên có hiệu quả cao. Bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ giáo dục pháp luật, rèn luyện kỹ luật phải tiến hành thường xuyên, đầy đủ phẩm chất năng lực và kiến thức toàn diện, đặc biệt là phẩm chất chính trị, đạo đức, năng lực tổ chức chỉ huy quản lý điều hành đơn vị, điều lệnh quân đội; phương pháp tác phong công tác. Làm cho họ quán triệt mệnh lệnh chính xác và tổ chức thực hiện mệnh lệnh một cách nghiêm túc, biết kết hợp giữa công tác hành chính với giáo dục thuyết phục, nêu gương, có tác phong sâu sát, tỉ mỉ, cụ thể và ý thức trách nhiệm cao trong giáo dục pháp luật.

Xác định các nội dung tập huấn, bồi dưỡng tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, kỹ luật bám sát hướng dẫn của cấp trên và yêu cầu nhiệm vụ chính trị của các nhà trường quân đội, bảo đảm tính toàn diện nhưng ngắn gọn, dễ nhớ, dễ hiểu, dễ thực hiện. Với tính chất đặc thù của hoạt động quân sự, đối tượng quản lý đa dạng, khả năng nhận thức không đồng đều, còn những hạn chế nhất định, vì vậy hoạt động bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ giáo dục pháp luật, rèn luyện kỹ luật học viên được tiến hành theo phương châm “ngắn gọn, dễ nhớ, dễ hiểu, dễ thực hiện”. Để đạt được điều đó, các nhà trường quân đội cần xây dựng nội dung bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ toàn diện theo quy định, có trọng tâm, trọng điểm, phù hợp với từng đối tượng. Bám sát các văn bản của cấp trên, nhất là Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật; Nghị định số 28/2013/NĐ-CP, ngày 04/4/2013 của Chính phủ về quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật; Quyết định số 1371/QĐ-TTg ngày 30/7/2021 của Thủ tướng Chính phủ về Phê duyệt Đề án “Phát huy vai trò của lực lượng Quân đội nhân dân tham gia công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, vận động Nhân dân chấp hành pháp luật tại cơ sở giai đoạn 2021 – 2027”; Thông tư số 42/2016/TT-BQP ngày 30/3/2016 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng Quy định công tác phổ biến, giáo dục pháp luật trong Bộ Quốc phòng; Thông tư số 162/2020/TT-BQP ngày 23/12/2020 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng Quy định việc in, phát

hành, quản lý, sử dụng Tủ sách pháp luật trong Bộ Quốc phòng; Thông tư số 143/2023/TT-BQP ngày 27/12/2023 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng Quy định xử lý kỷ luật trong Quân đội nhân dân Việt Nam; Chỉ thị số 79/CT-BQP, ngày 22/7/2022 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”; Kế hoạch công tác phổ biến, giáo dục pháp luật hàng năm của Bộ Quốc phòng và từng nhà trường; Kế hoạch thực hiện Đề án 1371 hàng năm của Bộ Quốc phòng và của từng nhà trường; Hướng dẫn công tác phổ biến, giáo dục pháp luật hàng năm của Tổng cục Chính trị và của từng nhà trường; Kế hoạch số 4396/KH-BQP, ngày 04/11/2021 của Bộ Quốc phòng về phát triển Chính phủ điện tử hướng tới Chính phủ số trong Bộ Quốc phòng giai đoạn 2021 - 2025, định hướng đến năm 2030; Kế hoạch số 3015/KH-BQP, ngày 30/5/2025 của Bộ Quốc phòng về thực hiện Quyết định số 766/QĐ-TTg, ngày 15/4/2025 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án chuyển đổi số trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật giai đoạn 2025 - 2030. Trong đó, dành nhiều thời lượng cho những nội dung có liên quan trực tiếp đến cán bộ, học viên. Đồng thời, cơ quan chức năng thường xuyên coi trọng đầu tư công sức, trí tuệ, xây dựng nội dung bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ ngắn gọn, đơn giản, đi thẳng vào vấn đề, liên hệ sát với thực tiễn đời sống sinh hoạt để cán bộ quản lý dễ tiếp thu.

Bồi dưỡng, tập huấn các hình thức, phương pháp tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, kỹ luật. Để hoạt động tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, kỹ luật đi vào nền nếp, thường xuyên, mang tính bền vững và thực chất, ngoài các hình thức theo quy định, các nhà trường quân đội cần bồi dưỡng, tập huấn cho đội ngũ cán bộ quản lý học viên sử dụng hình thức, phương pháp tuyên truyền, cổ động trực quan để tác động vào nhận thức của bộ đội một cách nhẹ nhàng, tự nhiên, không giáo điều, khô cứng. Bên cạnh đó, các nhà trường quân đội chú trọng phát huy tốt vai trò của các phương tiện thông tin đại chúng, truyền thanh nội bộ; hệ thống bảng tin, khẩu hiệu, pa-nô, áp-phích của các đơn vị được bố trí ở những khu vực trung tâm, dễ quan sát để trực tiếp tuyên truyền, giáo dục những nội dung cơ bản, thiết thực về pháp luật đến mọi quân nhân. Hình thức “sân khấu hóa” như: diễn đàn “Thanh niên với xây dựng chính quy, rèn luyện kỷ luật”; “Hái hoa dân chủ”; thi tìm hiểu pháp luật,... nên được đội ngũ cán bộ quản lý học viên thường xuyên tổ

chức nhằm “mềm hóa” các điều luật, thu hút được đông đảo cán bộ, học viên, chiến sĩ tham gia.

Thông qua nhiều hình thức bồi dưỡng đa dạng phong phú như: tổ chức tập huấn cán bộ, tổ chức hội thao, hội thi, tham quan, hỗ trợ. Cần chú trọng việc sơ tổng kết rút kinh nghiệm, qua đó vừa đánh giá nhận thức, trách nhiệm, năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý, vừa rút kinh nghiệm, khắc phục kịp thời những thiếu sót, vừa có điều kiện học tập, phát huy phong trào tích cực học tập, rèn luyện, tu dưỡng, phấn đấu của đội ngũ cán bộ quản lý.

Thứ ba, phát huy vai trò tự giác, tích cực tự học tập, rèn luyện, tự tu dưỡng phấn đấu, nâng cao phẩm chất, năng lực đội ngũ cán bộ quản lý học viên.

Hoạt động tự giáo dục, tự học tập, rèn luyện, tự bồi dưỡng là con đường hiệu quả nhất không ngừng nâng cao phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của bản thân mỗi cán bộ quản lý học viên; là yếu tố có ý nghĩa quyết định trực tiếp đến sự trưởng thành tiến bộ của mỗi người. Để nâng cao ý thức tự giác chấp hành pháp luật, kỷ luật của học viên, cán bộ quản lý phải tích cực, tự giác học tập, tự tu dưỡng phấn đấu rèn luyện, không ngừng phát triển hoàn thiện về phẩm chất của bản thân sẽ là tấm gương cho học viên học tập noi theo. Để tự học tập, rèn luyện, tu dưỡng phấn đấu có hiệu quả, đội ngũ cán bộ quản lý học viên phải xây dựng cho mình kế hoạch tự học tập, tu dưỡng, rèn luyện một cách sát thực, phù hợp, cụ thể, bám sát yêu cầu nhiệm vụ của đơn vị. Kế hoạch phải được cấp trên phê chuẩn, quản lý, giám sát, kiểm tra. Căn cứ vào kế hoạch, mỗi cán bộ quản lý học viên phải quan tâm nỗ lực phấn đấu, khắc phục mọi khó khăn, say mê, tìm tòi nghiên cứu, tích lũy kinh nghiệm cho bản thân. Cấp ủy, chỉ huy các cấp quan tâm theo dõi, tạo điều kiện giúp đỡ và kiểm tra đánh giá kết quả học tập, rèn luyện, tu

dưỡng phấn đấu của mỗi cán bộ, coi kết quả đó là một tiêu chí nhận xét, đánh giá cán bộ hàng năm.

Thứ tư, thường xuyên làm tốt công tác thi đua khen thưởng nhân rộng điển hình tiên tiến trong đội ngũ cán bộ quản lý học viên làm công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật, kỷ luật.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền”(5), cho nên việc làm này phải trở thành việc làm thường xuyên, liên tục và trong quá trình bình bầu, đánh giá phải luôn khách quan, thực chất, đúng người, đúng việc, không nhìn nhận đánh giá phiến diện, một chiều hoặc áp đặt ý kiến chủ quan của bản thân. Biểu dương, khen thưởng kịp thời những cán bộ và đơn vị có nhận thức đúng, trách nhiệm cao, hiệu quả giáo dục, rèn luyện tốt và uổng nắn, nhắc nhở kịp thời những cán bộ, đơn vị có nhận thức chưa đúng, trách nhiệm chưa cao, chưa hoàn thành tốt nhiệm vụ giáo dục rèn luyện ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật cho học viên. Có như vậy mới đem lại hiệu quả và tạo động lực, niềm tin cho cán bộ quản lý học viên không ngừng phấn đấu vươn lên hoàn thiện mình.

III. KẾT LUẬN

Bồi dưỡng năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý học viên trong giáo dục chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội ở các nhà trường quân đội là nhiệm vụ quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo và xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại. Trong bối cảnh hiện nay, việc bồi dưỡng năng lực cho đội ngũ này cần được tiến hành đồng bộ, toàn diện cả về nhận thức, kiến thức, kỹ năng và phương pháp công tác. Qua đó, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ quản lý học viên có phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Hồ Chí Minh Toàn tập (2011), Tập 10, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr. 537.
 Sdd, Tập 7, tr. 483.
 Sdd, Tập 5, tr. 309.
 Sdd, Tập 5, tr. 313.
 Sdd, Tập 1, tr. 263.